

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Луцький національний технічний університет
Львівський торговельно-економічний університет
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Малопольський державний університет
імені Вітольда Пілецького в Освенцімі (Польща)

VII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

23 березня 2023 р.

**Ministry of Education and Science of Ukraine
Mukachevo State University
Lutsk National Technical University
Lviv University of Trade and Economics
Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian Institute (Ukraine)
Cavalry Captain Witold Pilecki State University of Malopolska in Oświęcim
(Republic of Poland)**

**VII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC
CONFERENCE**

**«FINANCIAL REGULATION OF
CHANGES IN THE ECONOMY OF
UKRAINE»**

23March 2023

Mukachevo

УДК 336.13.025.12(477)(043.2)

Ф59

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 2 від 24 березня 2023 року)*

Програмний комітет:

Щербан Тетяна Дмитрівна – ректор Мукачівського державного університету, доктор психологічних наук, професор.

Джоанна Стуглік – директор Інституту управління та виробничого машинобудування, Малопольський державний університет імені Вітольда Білецького, м. Освенцім.

Павел Качмарчик – декан факультету соціальних наук, Мазовецька академія в Плоцьку, доктор філософії.

Гоблик Володимир Васильович – перший проректор Мукачівського державного університету, доктор економічних наук, професор.

Кобаль Василь Іванович – проректор з науково-педагогічної роботи, Мукачівський державний університет, кандидат педагогічних наук, доцент.

Герц Мирослав Мирославович – начальник бюджетного відділу фінансового управління виконавчого комітету Мукачівської міської ради.

Черничко Тетяна Володимирівна – завідувач кафедри економіки та фінансів, Мукачівський державний університет, доктор економічних наук, професор.

Організаційний комітет:

Стегней М. І. – д.е.н., проф., Нестерова С. В. – к.е.н., доц., Гладинець Н. Ю. – к.е.н., доц.,

Лінтур І. В. – к.е.н., доц., Петричко М. М. – к.е.н., доц., Братюк В. П. – к.е.н., доц., Росола У.

В. – Ph.D, доц., ст. викл., Михальчинець Г. Т. – к.е.н., ст. викл.

Ф59 Фінансове регулювання зрушень у економіці України: збірник тез доповідей учасників VII Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, Мукачево, 23 березня 2023 р. – Мукачево: Вид-во МДУ, 2023. – 196 с.

Основною метою проведення конференції є обговорення та пошук рішень актуальних проблем здійснення фінансового регулювання зрушень в економіці України, обмін дослідницьким досвідом та публікація результатів наукових досліджень. Подані матеріали містять методологічні та методичні підходи, що можуть заслуговувати на увагу широкого кола фахівців.

Організаційний комітет вважає за доцільне повідомити, що не всі положення і висновки окремих авторів є беззаперечними. Разом з тим вважаємо можливим їхню публікацію з метою обговорення.

Редакція збірника не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, за якісний зміст і оформлення авторських рукописів (стилістичні, орфографічні помилки тощо) та залишає за собою право не розділяти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання розглянуті на конференції.

©Мукачівський державний університет, 2023

UDC 336.13.025.12(477)(043.2)
F59

*Recommended for distribution through Internet by
Scientific and Technical Council
of Mukachevo State University
(Minutes № 2 of 24.03.2023)*

Program Committee:

Shcherban Tetyana – Rector of Mukachevo State University, Doctor of Psychology, Professor.

Joanna Stuglik – Dyrektor Instytutu Zarządzania i Inżynierii Produkcji, Cavalry Captain Witold Pilecki State University of Malopolska in Oświęcim.

Paweł Kaczmarczyk – Dean of the Faculty of Social Sciences, Mazovian Academy in Plock, PhD

Hoblyk Volodymyr – the first Vice-rector of Mukachevo State University, Doctor of Economic Sciences, Professor.

Kobal Vasyl – Vice-rector on scientific and pedagogical work, Mukachevo State University, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate professor.

Gerz Miroslav – the initial budget department of the financial department of the executive committee of the Mukachevo City Council.

Chernychko Tetiana – Head of the Department of Finance, Mukachevo State University, Doctor of Economics, Professor.

Organizational committee:

Stehney M. I. – doctor of ec. sc., prof; Nesterova S. V. – cand. of ec.sc., assoc. prof; Hladynets N. Y. – cand. of ec.sc., assoc. prof; Lintur I. V. – cand. of ec.sc., assoc. prof; Petrychko M. M. – cand. of ec.sc., assoc. prof; Bratyuk V. P. – cand. of ec.sc., assoc. prof; Rosola U. V. – Ph.D. assoc. prof.; Myhalchynets G. T. – cand. of ec.sc., senior lecturer.

F59 Financial regulation of changes in the economy of Ukraine: the collection of abstracts of VII International Scientific Internet Conference, Mukachevo, 23 March 2023. – Mukachevo, Mukachevo State University, 2023. – 196 p.

The main purpose of the conference is to discuss and search for solutions of urgent problems via implementation of financial regulatory changes in Ukraine's economy, the exchange of research experience and publication of the results. Submitted materials contain methodological and methodical approaches that may attract the attention of a wide variety of experts.

Organizing committee considers it appropriate to mention that not all the statements and conclusions of some authors are unconditional. However, they consider it possible to post them for discussion.

The editorial board is not responsible for the accuracy of statistical and information data, content quality and manuscripts' design (stylistic, spelling errors, etc.), and preserves the right not to share the views of some authors on certain issues discussed at the conference.

ЗМІСТ

Секція 1. Особливості розвитку фінансово-кредитної системи в сучасних умовах

Йохна В.М. ІНСТИТУЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ВІДНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	8
Козик І.М., Січ Г.В. НАПРЯМКИ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА	11
Кузьменко В.М. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА ЗМІСТ ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ	14
Мищенко Н.Г., Міщук І.П. ФІНАНСОВІ ПОТОКИ В СИСТЕМІ ЛОГІСТИКИ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ	16
Нестерова С.В. ФІНАНСОВЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ	19
Петричко М.М., Махлинець М.В., Бігарій О.П. ДО ПИТАННЯ ОПОДАТКУВАННЯ ПДВ	22
Петричко М.М., Надь С.В. ФАКТОРИ ВЛИВУ НА КРЕДИТОРСЬКУ ТА ДЕБІТОРСЬКУ ЗАБОРГОВАНІСТЬ	24
Росола У.В., Барковський Я.О., Локес О.В. ЦИФРОВІЗАЦІЯ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ФУНКЦІОНУВАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	27
Удут Р., Олексин Р., Лукачина В. БЮДЖЕТУВАННЯ У ДІЯЛЬНОСТІ БІЗНЕС-ОДИНИЦЬ	30

Секція 2. Концептуальні засади формування менеджменту і маркетингу в умовах кризової економіки

Paweł Kaczmarczyk THE ABUSE OF A DOMINANT POSITION ACCORDING TO EU LAW. THE CASE OF THE POLISH TELECOMMUNICATIONS MARKET	34
Городницький В.В. ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ	37
Черничко Т.В., Драгостінов М.М. СЕМАНТИКА ПОНЯТТЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	40
Козик І.М., Козик Я.В., Козик В.Я. ГЛОБАЛІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ ПОЛІТИКИ	44
Козик І.М., Козик Я.Я., Козик В.Я. ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА	47
Козик І.М. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА ПОСТІНДУСТРІАЛЬНА ЕКОНОМІКА	49
Лешанич С.Є. МОДЕЛІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ МІЖ ТУРИЗМОМ ТА МІСЦЕВОЮ ЕКОНОМІКОЮ	52
Лизанець А.Г., Феєр О.В., Сарай В.М. СИТУАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	54
Максютова О.В., Кампов Н.С. ІННОВАЦІЙНА ІНФРАСТРУКТУРА ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО КОМПЛЕКСУ РЕГІОНУ	57
Михальчинець Н.О., Прокопець Р.І., Неймет В.В. ОСОБЛИВОСТІ МОДЕЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	60
Петричко М.М., Поцко В. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ БІЗНЕСОВИХ СТРУКТУР	63
Петричко М.М., Яцик Є. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІТ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ	65
Пугачевська К.Й., Волкова А.О. ВПЛИВ ВІЙНИ НА РЕГІОНАЛЬНУ ПОЛІТИКУ УКРАЇНИ	69
Пугачевська К.Й., Мілашовська К.Й. РЕЛОКАЦІЯ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	71
Реблян Г.С. ТРАНСПОРТНА ЛОГІСТИКА ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ	73
Рибчак В.І., Черничко С.Ф. ЛОГІСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВІЙНИ	76
Росола А.П. НАСЛІДКИ ВІЙНИ У КОНТЕКСТІ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ	79

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

3) визначення та оцінка детермінантів впливу на формування та рух фінансових потоків.

Список використаних джерел:

1. Sumets O. M., Kyzym M. O., Syromyatnikov P. S., Kozureva, O. V., & Tsvirko O. O. (2019). Фінансові потоки в логістичних системах виробничих підприємств. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 3(30), 165–175. <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v3i30.179529>
2. Міщук І. П. Формування систем логістики підприємств торгівлі: теорія і практика: монографія. Львів: Вид-во ЛКА, 2015. 452 с.
3. Кустріч, Л. (2022). Управління фінансовими потоками в логістичних системах у посткризовий період. *Економіка та суспільство*, (45). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-45-26>

УДК 338.2

Нестерова С. В.,

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та фінансів
Мукачівський державний університет

ФІНАНСОВЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ

Фінансове моделювання є процесом створення математичної моделі фінансової ситуації, яка може бути використана для прийняття рішень про інвестування, фінансування, розробку бізнес-стратегії та інші фінансові рішення.

В процесі фінансового моделювання використовуються різні інструменти, такі як Excel, статистичний пакет R, програмування мовою Python та інші спеціалізовані програмні продукти. При створенні фінансової моделі враховуються такі фактори як ризики, витрати, прибутки, обсяги продажів, попит на товар, конкуренція та інші фактори, що впливають на фінансову результативність.

Для бізнесу фінансове моделювання може бути корисним для планування фінансової стратегії, прийняття рішень щодо фінансових інвестицій та розрахунку потрібного фінансування. Даний інструмент також може бути корисним для банків та інших фінансових установ, які можуть використовувати фінансове моделювання для оцінки ризику та прийняття рішень про кредитування тих чи інших агентів ринку.

Існує багато різних видів фінансових моделей, які можуть бути використані для різних цілей. На рис.1 приведено деякі з найпоширеніших видів фінансових моделей:

ФІНАНСОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗРУШЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Бюджетні моделі	• використовуються для планування та контролю витрат та прибутків на певний період часу
Прогнозні моделі	• використовуються для прогнозування майбутніх фінансових результатів на основі даних про минулі результати
Інвестиційні моделі	• використовуються для оцінки інвестиційних можливостей та ризиків
Моделі фінансового аналізу	• використовуються для аналізу фінансової стійкості та продуктивності підприємства
Моделі оцінки стійкості до стресу	• використовуються для оцінки впливу різних стресових сценаріїв на фінансову стійкість підприємства
Моделі оптимізації портфеля активів	• використовуються для вибору оптимального складу активів та диверсифікації ризиків
Моделі кредитного ризику	• використовуються для оцінки ризику невиконання позик або інших видів кредитів
Моделі страхування	• використовуються для оцінки ризиків та визначення цін страхових продуктів

Рис.1 Поширені види фінансових моделей

Вибір відповідного типу моделі залежить від конкретних цілей та потреб користувача.

В процесі моделювання важливо слідувати основним принципам, дотримання яких робить модель зрозумілою, доступною та корисною. Такими принципами є:

Основними принципами фінансового моделювання є такі:

1. **Якість даних.** Якість побудованої моделі залежить від якості вхідних даних. Дані мають бути точними, повними та зрозумілими.
2. **Простота.** Модель має бути простою, зрозумілою та легко змінюватись.
3. **Реалізовані гіпотези.** Модель повинна відображати вже зроблені гіпотези та висновки.
4. **Перевірка роботи моделі.** Потрібно перевірити, чи діє модель правильно, порівнюючи її з реальними даними та ситуацією.
5. **Чутливість до змін.** Модель повинна бути чутливою до змін у вхідних даних та параметрах, щоб можна було оцінити вплив змін на результати.
6. **Адекватність.** Модель повинна бути адекватною, тобто вона повинна відображати дійсність та враховувати вплив різних факторів.
7. **Гнучкість.** Модель повинна бути гнучкою, тобто її можна використовувати для різних цілей та застосовувати до різних ситуацій.
8. **Прогнозування.** Модель повинна забезпечувати можливість прогнозування майбутньої ситуації на основі вхідних даних та параметрів.
9. **Дослідження впливу.** Модель повинна дозволяти вивчати вплив різних факторів та параметрів на результати.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

10. Документація. Модель повинна бути доповнена додатковою точною та зрозумілою документацією, яка пояснює, як вона була створена, які були використані джерела даних та які припущення були зроблені.

11. Розуміння контексту. Фінансове моделювання повинне враховувати контекст та відповідати цілям, для яких модель була створена.

12. Керованість. Модель повинна бути керованою та мати можливість змінюватись залежно від потреб користувачів та змін у ситуації.

13. Визначення ризиків. Модель повинна визначати можливі ризики та їх вплив на результати та дозволяти враховувати їх при прийнятті рішень.

14. Перевірка на адекватність. Модель повинна бути перевірена на адекватність та коректність результатів, щоб уникнути помилкових рішень на основі неправильної моделі.

15. Стандартизація. Фінансові моделі повинні відповідати стандартам та правилам фінансового моделювання, щоб забезпечити якість та достовірність результатів.

Ліам Бастік у [1] пропонує правило CRaFT, у відповідності до якого модель повинна відповідати таким вимогам (табл.1):

Таблиця 1

Сутність підходу CRaFT у побудові фінансових моделей

Абревіатура	Вимога	
C	Послідовність (Consistency)	- заголовки, гіперпосилання розташовуються в одних і тих же осередках у різних листах - формули копіюються без зміни по всіх рядках - всі осередки, крім осередків з припущеннями, заблоковані
R	Надійність (Robustness)	- моделі не містять помилок, математично точні та легко перевіряються - у ключових результатах відсутні помилки prima facie
F	Гнучкість (Flexibility)	- забезпечує можливість застосовувати припущення та бачити, як такі коригування впливають на вихідні дані
T	Прозорість (Transparency)	- припущення відформатовані таким чином, щоб вони миттєво розпізнавались - модель має бути такою, щоб розрахунки були зрозумілі без доступу до панелі формул

Таким чином, фінансове моделювання – це процес створення математичних моделей фінансових ризиків, витрат, доходів та інших фінансових параметрів з метою розуміння та аналізу фінансових показників підприємства або проекту. Цей процес зазвичай використовується для прийняття рішень про інвестування, фінансування проектів, стратегії продажу, при розрахунку цінової політики та задля інших фінансових аспектів бізнесу.

Список використаних джерел:

1. Bastick, L. (2018). Introduction To Financial Modelling: How to Excel at Being a Lazy (That Means Efficient!) Modeller. Publisher: SumProduct Pty Limited. P.336.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>